

7. Dan za znanost koprivničke Gimnazije

Dan za znanost, 4. lipnja 2022. u Gimnaziji "Fran Galović" Koprivnica

Godine 2007. Gimnazija u Koprivnici preselila se u nove prostore. Lepeza izvannastavnih aktivnosti u mnogim područjima znanosti bitno se intenzivirala organizacijom popularnih predavanja naših vrhunskih istraživača iz zemlje i inozemstva. Zapažene su posjete izvrsnih učenika Gimnazije svjetski prepoznatljivim laboratorijima u zemlji i inozemstvu. Spomenimo posjete IRB-u (Institutu Ruđera Boškovića), IF-u (Institutu za fiziku), PMF-u (Prirodoslovno matematičkom fakultetu u Zagrebu), IJS-u (Institutu "Jozef Stefan" u Ljubljani), NEK-u (Nuklearnoj elektrani u Krškem, Slovenija), LPCM-u, EPFL-u (*Laboratory of Physics of Complex Matter, Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne*) i CERN-u (*European Organization for Nuclear Research*, Švicarska), jednom od najvećih i najvažnijih svjetskih centara za znanstvena istraživanja [1]. Sve to pridonijelo je kvalitetnijem obrazovanju gimnazijalaca. Škola je, međutim, financijski i vremenski limitirana u organizaciji posjeta vrhunskim znanstvenonastavnim institucijama u zemlji i inozemstvu koje poučavaju i promoviraju znanost. Stoga je 2014. započela s organizacijom Dana za znanost [2] s ciljem da učenici, građani Koprivnice i svi zainteresirani dobiju informacije o vrhunskim znanstvenim istraživanjima na jednom mjestu i iz prve ruke.

Nakon dvogodišnje pauze zbog pandemije koronavirusom, sedmi po redu Dan za znanost održan je u subotu, 4. lipnja 2022. u Gimnaziji "Fran Galović" u Koprivnici. Program je obuhvaćao znanstveno popularna predavanja te razne tipove radionica prilagođene za sve uzraste djece, od vrtićke dobi do srednjoškolaca. Ciljana predavanja održali su naši znanstvenici i stručnjaci s hrvatskih znanstvenonastavnih institucija, redom: *Utjecaj klimatskih promjena na živi svijet* (Goran Šafranek, koprivnički biolog, putopisac i snimatelj); *Klima danas, sutra – globalno i u Hrvatskoj* (Željko Večenaj i Branko Grisogono, Geofizički odsjek PMF-a Sveučilišta u Zagrebu); *O potresima i druge priče* (Iva Dasović, Geofizički odsjek PMF-a Sveučilišta u Zagrebu); *Čarobni svijet galaksija* (Vernesa Smolčić, Fizički odsjek PMF-a Sveučilišta u Zagrebu); *Priča o ginku: znamo li kako nadživjeti dinosaure?* (Dunja Šamec, Sveučilište Sjever); *Zelena i digitalna tranzicija za nadolazeće generacije* (Božo Smoljan, Sveučilište Sjever). Održane su dvije radionice zatvorenog tipa: *Steinerov problem i sapunica* (Ema Jurkin i Ivana Filipan, Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i *Kinetika kemijskih reakcija* (Tomislav Portada, Institut Ruđera Boškovića i Luka List, student kemije na PMF-u u Zagrebu). Radionice na otvorenom, u kojima su aktivno sudjelovali brojni posjetitelji Dana za znanost, vodile su se pod naslovima: *Izgled i prilagodbe biljnih stanica: vijetnamski paličnjaci, Slatko ili preslatko, Optičke iluzije, RGB traka, Grafički tablet, Boje inženjerstva, Prva pomoć i korištenje AVD aparata, Osnivački efekt i selekcija, Život u vodi, Klimatski O.T.O.K., Osnove robotike, Blago u kutijama, Mirisna radionica, Zubi zdravi za osmijeh pravi, Plastika naša svagdašnja, Promatranje Sunca solarnim teleskopom, Izolacija voćne DNA molekule vidljive golim okom, Igrajmo se matematikom*. Cjelodnevno druženje sa znanošću, koordinirano voditeljem Markom Vargovićem i članovima Organizacijskog tima (Danijel Kolarić, Marina Njerš, Mišela Lokotar i Željka Perošić) završilo je pješačkom turom *Koprivnica na dlanu*. Bila je to jednosatna šetnja uskom gradskom jezgrom uz povijesno-geografske osvrtne o razvoju grada: o bedemima, sajmištu, oružarni, gradskom muzeju, crkvama, glavnom gradskom

parku, spomenicima biciklu, trgovima u centru, koje je stručno predstavio Vjekoslav Robotić, ravnatelj Gimnazije i odgovorna osoba za organizaciju cjelokupne manifestacije. *Vrlo entuzijastičan tim nastavnika vjeruje da će se ova, već tradicionalna aktivnost, i dalje nastaviti, a na temelju ostvarenog za nadati se da će i nadmašiti dosadašnje rezultate i prijeći na još višu razinu.*

Literatura

- [1] A. SMONTARA, *60 godina postojanja CERN-a, najvećeg istraživačkog laboratorija u svijetu*, Matematičko-fizički list 65 (258), 117–117.
- [2] A. SMONTARA, *Dan za znanost, Gimnazija "Fran Galović", 31. svibnja 2014., Koprivnica*, Matematičko-fizički list 65 (257), 53–53.

Ana Smontara

Mladen Bestvina održao je plenarno predavanje na Svjetskom matematičkom kongresu 2022.

Tijekom srpnja 2022. održan je *Međunarodni kongres matematičara* (International Congress of Mathematicians, ICM), koji se organizira svake četvrte godine. Profesor Mladen Bestvina imao je iznimnu čast održati jedno od plenarnih predavanja. Tu čast imaju samo najistaknutiji matematičari koji su u svijetu u prethodnom razdoblju objavili najznačajnije rezultate.

Jedini hrvatski matematičar koji je do sada imao tu čast bio je Vilim (William) Feller (1906.–1970.), rođen u Zagrebu, koji je održao plenarno predavanje na ICM 1958. u Edinburghu u Velikoj Britaniji (Škotska).

Profesor Bestvina rođen je 1959. u Osijeku, te je kao srednjoškolac bio uspješan natjecatelj na tri Međunarodne matematičke olimpijade, osvojivši dvije srebrne i jednu brončanu medalju. Kao student matematike na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu slušao je, već kao brucoš, predavanja i pohađao znanstveni seminar akademika Sibe Mardešića, koji je bio ključan za formiranje njegovih interesa. Bavi se geometrijskom teorijom grupa, a u tom području je po mišljenju eksperata tijekom posljednjih trideset godina ostvario spektakularne rezultate.

Zaposlen je kao istaknuti profesor na UTAH University u SAD-u. Od 2012. je dopisni član HAZU-a. Bio je sudionik nekoliko Hrvatskih matematičkih kongresa s pozvanim predavanjima (kao i širom svijeta). Član je redakcije *Glasnika matematičkog*, najstarijeg hrvatskog znanstvenog časopisa u području matematike. Oženjen je i ima troje djece. Više podataka moguće je naći na www.croatia.org/crown/articles/11346/1/.

Darko Žubrinić